

INFORMATIE AWBZ-REGELING VANAF 2014

Vanaf 1 januari 2013 zijn de regels van de eigen bijdrage op grond van de AWBZ (Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten) ingrijpend gewijzigd. De eigen bijdrage voor de AWBZ wordt niet meer enkel op basis van het inkomen vastgesteld, maar er vindt vanaf 1 januari 2013 ook een vermogenstoets plaats.

Wat is de AWBZ?

Via de AWBZ zijn Nederlanders automatisch verzekerd tegen de hoge kosten van langdurige of buitengewone zorg. Bij opname in bijvoorbeeld een verzorgingstehuis, worden de kosten die hiermee gemoeid zijn, vergoed uit de AWBZ. Om in aanmerking voor de vergoeding te komen, moet er een sprake zijn van een indicatie, en geldt een verplichte eigen bijdrage.

Eigen bijdrage

Deze eigen bijdrage wordt door het CAK berekend en gefactureerd. Bij de berekening van de eigen bijdrage wordt zoveel mogelijk afgegaan op de inkomstenbelastinggegevens van het tweede kalenderjaar voorafgaand aan het jaar waarin de zorg wordt verleend.

Deze verplichte eigen bijdrage werd tot 2013 enkel op basis van het verzamelinkomen (op grond van de inkomstenbelastingaangifte) berekend. Vanaf 2013 wordt ook gekeken naar het vermogen in box 3 voor de inkomstenbelasting, voor zover dit boven het heffingsvrije vermogen uit komt (in 2013). Voor zover dit eigen vermogen boven de € 21.139,- (voor alleenstaanden) of € 42.279,- (voor fiscale partners) uitkomt, geldt een bijtelling voor de berekening van de eigen bijdrage, die neerkomt op een percentage van 8% van het eigen vermogen.

Hoogte eigen bijdrage

De eerste zes maanden in een AWBZ-instelling betaalt u een lage eigen bijdrage van minimaal € 156,- en maximaal € 819,40 per maand. De hoge eigen bijdrage die na deze termijn van zes maanden gaat lopen, bedraagt maximaal € 2.248,60 per maand. De exacte hoogte van de eigen bijdrage voor een persoon is afhankelijk van diens persoonlijke situatie, inkomen en vermogen.

Gevolgen hoge eigen bijdrage

Omdat in veel gevallen het inkomen niet voldoende is om de eigen bijdrage volledig te voldoen, zal er bijgelegd moeten worden uit het eigen (box 3) vermogen. Dit betekent dat er ingeteerd moet worden op het spaarvermogen. Financiële problemen kunnen in dat geval ontstaan als er niet voldoende spaarvermogen is, maar het box 3 vermogen vastzit in stenen: bijvoorbeeld een te koop staande of verhuurde woning.

Casus

Middels de volgende casus kunnen de gevolgen van de gewijzigde AWBZ-regeling worden verduidelijkt.

Vader is weduwnaar en wordt in verband met de ziekte van Alzheimer opgenomen in een zorginstelling. Vader heeft twee kinderen (die hebben ieder weer twee kinderen) en vader heeft een inkomen van € 1.000,- per maand (AOW).

Het vermogen wordt gevormd door box 3 vermogen: € 200.000,- (opgebouwd uit spaarvermogen en de opbrengst van de verkoop van de woning).

Verder heeft vader erfenisschulden aan zijn kinderen in verband met het overlijden zijn echtgenote: het erfdeel van de kinderen is op grond van het langstlevendetestament omgezet in een vordering, die

ze pas bij het overlijden van hun vader kunnen opeisen. Vader en moeder waren gehuwd in gemeenschap van goederen.

Op grond van deze casus betaalt vader per maand een bedrag van € 1.700,- aan eigen bijdrage. Gezien het feit dat zijn inkomen € 1.000,- per maand bedraagt, is er dus maandelijks een tekort van minimaal € 700,- en wellicht nog meer in verband met de kosten van zijn levensonderhoud. Er moet dus ieder jaar aanzienlijk ingeteerd worden op zijn vermogen.

Oplossingen

Door het box 3 vermogen zo laag mogelijk te houden, kan een besparing worden gerealiseerd op de eigen bijdrage. Of er bespaard wordt en om welke bedragen het dan gaat, is mede afhankelijk van het inkomen, de hoogte van het eigen vermogen en de gezinsituatie.

Een lager box 3 vermogen kan onder meer worden gerealiseerd door het doen van schenkingen en een goed testament.

Schenkingen

Door het doen van schenkingen 'in contanten' wordt het box 3 vermogen verminderd en daarmee dus ook de grondslag voor de eigen bijdrage. Als er geen 'contanten' beschikbaar zijn, omdat het vermogen nog in de stenen zit, of men wil zelf zo lang mogelijk de beschikking over het vermogen behouden, kan het 'schenken op papier' een oplossing bieden.

Het schenken op papier geschiedt door middel van een schuldbekentenis aan bijvoorbeeld een kind, welke schuld pas opeisbaar is bij het overlijden of bij opname in een zorginstelling. Degene die schenkt houdt het geschonkene dus tijdens leven zoveel mogelijk zelf onder zich.

De eisen die worden gesteld aan een schenking op papier zijn de volgende:

- de schuldig erkenning moet bij notariële akte geschieden
- 6% rente per jaar moet worden uitbetaald (door ouders aan kinderen over het geschonken bedrag; anders geldt de schuld niet als aftrekpost bij eerder overlijden)
- opgeven/aftrekken in box 3 voor Inkomstenbelasting

Jaarlijks kan belastingvrij € 5.229,- aan een kind en € 2.092,- aan een kleinkind of een derde persoon worden geschonken. Aan kinderen in de leeftijd van 18 tot 40 jaar kan eenmalig € 25.096,- worden geschonken zonder dat daarover schenkbelasting is verschuldigd.

Sinds 1 oktober 2013 is het mogelijk om eenmalig aan een ander (dit kan zowel een kind zijn als een derde) een bedrag van € 100.000,- vrij van schenkbelasting te schenken indien het bedrag (van de verhoging) wordt geschonken ten behoeve van de eigen woning of de aflossing van de aan de eigen woning verbonden hypotheek(rest)schuld. Let op: de laatste vrijstelling is een tijdelijke; de vrijstelling geldt tot 1 januari 2015.

Andere regelingen die van belang kunnen zijn bij het doen van schenkingen zijn bijvoorbeeld de uitsluitingsclausule of de inbreng in de nalatenschap. De uitsluitingsclausule zorgt ervoor dat het geschonken bedrag niet door een kind gedeeld hoeft te worden met de ex-partner bij beëindiging van het huwelijk of de relatie. Een inbrengclausule kan gewenst zijn als bijvoorbeeld één kind wordt bevoorreed door de schenking, welke schenking ten opzichte van de andere kinderen 'rechtgetrokken' dient te worden bij het overlijden. Deze clausules dienen schriftelijk te worden vastgelegd.

Goed testament

Veel langstlevendetestamenten bepalen evenals de wettelijke regeling, dat de erfdelen van de

kinderen pas uitgekeerd hoeven te worden bij het overlijden van de langstlevende. Als de erfdelen ook uitbetaald moeten worden bij opname in een verzorgingstehuis, al dan niet rekening houdend met inkomen- of vermogenstoets op grond van de AWBZ, is het box 3 vermogen op dat moment aanzienlijk verminderd. Het kan dus van belang zijn om dit als opeisbaarheidsgrond op te nemen in het testament.

Verder kunnen in het testament regelingen worden opgenomen ten aanzien van het vergroten van de erfdelen van de kinderen. Door middel van een flexibele rente clause kan op de erfdelen/vorderingen van de kinderen jaarlijks een rente worden bijgeschreven, zolang het erfdeel niet opeisbaar is. Op deze manier wordt het erfdeel jaarlijks vergroot met de bijgeschreven rente. Daarnaast kan simpelweg een groter kinsdeel aan kinderen worden toegekend in het testament zelf. Ook de kleinkinderen kunnen zo nodig of gewenst betrokken worden in het testament. Juiste advisering in deze is van groot belang, omdat er ook erfbelastingconsequenties kunnen zijn bij deze regelingen.

Notariële volmacht

Door een algehele notariële volmacht te geven aan bijvoorbeeld echtgenoot en (opvolgend) kinderen, kan ervoor gezorgd worden dat iemand alle financiële zaken kan blijven regelen, ook als de fysieke gesteldheid of geestelijke vermogens dit niet meer zouden toelaten. Zonder een dergelijke volmacht kan niet voor iemand worden gehandeld en dient een bewind te worden ingesteld. De bewindvoerder, meestal de echtgenoot of een kind, wordt door de kantonrechter benoemd en deze zal eveneens aan de kantonrechter rekening en verantwoording moeten afleggen over het gevoerde vermogensbeheer. Om te kunnen beschikken over het vermogen heeft de bewindvoerder de goedkeuring van de kantonrechter nodig, bijvoorbeeld bij verkoop van de woning en het doen van schenkingen (als er geen duidelijke schenktraditie is).

Met notariële volmacht kan wel worden doorgegaan of begonnen met schenken, hetgeen weer in het belang kan zijn van het verminderen van het box 3 vermogen. Kanttekening bij de algehele volmacht is het feit dat de gevolmachtigde namens de volmachtgever alle handelingen kan verrichten en dus ook misbruik zou kunnen maken van de volmacht. Een sterke basis van vertrouwen is essentieel bij het verlenen van een volmacht.

Vervolg casus

Hierna zal het cijfervoorbeeld van de casus, zoals deze hiervoor is geschetst, worden uitgewerkt rekening houdend met een aantal van de hiervoor gemelde maatregelen.

Testament

In het testament van moeder is een zodanige regeling opgenomen dat de erfdelen van de kinderen zijn vergroot naar (nagenoeg) 100% van de nalatenschap en is bepaald dat deze erfdelen uitbetaald moeten worden bij opname in een zorginstelling. Op basis van de casus bedroeg het erfdeel van ieder van de kinderen € 50.000,- (de totale nalatenschap bedroeg € 100.000,- te weten de helft van de gemeenschap van goederen waarin vader en moeder waren gehuwd).

Schenkingen / notariële volmacht

Door vader (en bij aanvang moeder) is geschonken aan zowel de kinderen als kleinkinderen in contanten en op papier: in totaal is per kind een bedrag groot € 20.000,- en per kleinkind een bedrag groot € 5.000,- geschonken in de loop van de jaren deels met behulp van een notariële volmacht.

Na opname in de zorginstelling

Als vader is opgenomen in de zorginstelling dienen de erfdelen van de kinderen te worden uitbetaald en zijn eveneens de schenkingen aan de (klein)kinderen uitbetaald:

Oorspronkelijke vermogen	€ 200.000,-
Erfdelen kinderen (per kind € 50.000,- dus totaal)	-/- € 100.000,-
Schenkingen aan kinderen (per kind € 20.000,- dus totaal)	-/- € 40.000,-
Schenkingen aan kleinkinderen (totaal)	-/- € <u>20.000,-</u>
Totaal box 3 vermogen	€ 40.000,-

Tezamen met de ouderentoeslag waar vader recht op heeft, valt het bedrag van € 40.000,- binnen het heffingsvrije vermogen, zodat er geen verhoging van de eigen bijdrage plaatsvindt op basis van het box 3 vermogen.

In tegenstelling tot het voorbeeld zoals hiervoor vermeld, waarbij vader een eigen bijdrage van € 1.700,- betaalt, wordt na de getroffen maatregelen door vader en moeder een eigen bijdrage betaald van circa € 750,-. Dit levert een besparing op van € 1.000,- per maand, hetgeen op jaarbasis zo'n € 12.000,- is.

Conclusie

Door middel van een goed testament en het doen van schenkingen, in combinatie met een notariële volmacht, kan het box 3 vermogen aanzienlijk worden verminderd en de eigen bijdrage zo laag mogelijk worden gehouden.

Er zijn nog andere mogelijkheden om tot een verkleining van het box 3 vermogen te komen door bijvoorbeeld vermogen naar box 2 te verplaatsen. Of door na het overlijden van één van beide echtgenoten nog tot 'reparatie' van een verouderd testament over te gaan. Deze constructies zijn complexer en het voert te ver om daar in deze bijdrage op in te gaan. Voorts zijn aan het opmaken van testamenten en het wegschenken van vermogen ook erf- en schenkbelastingconsequenties verbonden. Daarnaast spelen de inkomstenbelasting en overdrachtsbelasting een rol in het geheel. Iedere situatie is verschillend en vereist daarom ook maatwerk.

Tot slot

Tot slot dient er nog een belangrijke opmerking te worden gemaakt ter nuancering van het vorenstaande.

Er dient goed rekening te worden gehouden met de vraag hoe gewenst het is om het box 3 vermogen zo laag mogelijk te maken en houden, als men een goed verzorgde oude dag wil genieten in bijvoorbeeld een particuliere instelling. In dat geval kan een zeker spaarvermogen en de instandhouding ervan, van essentieel belang zijn. Ook in dat geval moet men zich goed laten informeren over het erfrecht en schenkrecht.

Vorenstaande informatie is met de uiterste zorg samengesteld. Hoewel Suwijn notarissen tracht de informatie zo actueel, nauwkeurig en compleet mogelijk te houden, kunnen aan de inhoud ervan geen rechten worden ontleend. Suwijn notarissen is op geen enkele manier aansprakelijk voor enige door u of door iemand anders geleden schade, die het resultaat is van het gebruik van vorenstaande informatie.